

Fra arkivet: 1995

PUBLISERT 4. november 2015

Profesjonell incest?

Det ble nylig arrangert en konferanse om psykologer som har sex med klienter. I den anledning blir uttrykket «profesjonell incest» lansert. Det blir antydnet at under en prosent av norske psykologer har seksuell kontakt med pasienter. Selv om det nok finnes mørketall så er de kun registrert ca. 15 tilfeller av slik seksuell kontakt i løpet av de siste årene.

Uten å bagatellisere; dette er et svært lite antall sett i forhold til den følelsesmessige intime situasjonen som terapi er. Det er umulig å unngå at slike ting forekommer. I USA (som vi liker å sammenligne oss med) viser en undersøkelse at mellom to og ti prosent har hatt seksuell kontakt med pasienter. Til sammenligning er derfor dette problemet lite her i Norge. Å overfokusere på et problem kan skape tilleggsproblemer: Å framstille psykologer som potensielle overgripere svekker tilliten til psykologstanden.

Dette er ikke et forsøk på å benekte et problem, men personlig mener jeg at uttrykket «profesjonell incest» er galt å bruke. Det dreier seg jo om voksne mennesker, og et terapeutisk forhold er ikke et potensielt incestforhold. Jeg mener at det er å misbruke ordet og definisjonen incest. Incest er noe helt annet enn sex mellom terapeut og pasient. Når det innledes en seksuell relasjon mellom terapeut og pasient kan det i en del tilfeller være en frivillig handling og et frivillig forhold fra pasienten sin side. Og da er det jo ikke noe overgrep. Det er et (ubehagelig?) faktum at noen pasienter blir forelsket i terapeuten og av den grunn selv ønsker en seksuell relasjon.

Siden problemet er såpass lite er det av psykologforeningen å sette inn store ressurser på å bekjempe det de kaller «profesjonell incest». Uansett kan vi aldri gardere oss mot seksuelle overgrep eller frivillige seksuelle forhold innen psykologien. Og vi kan heller aldri «kontrollere» hva som foregår mellom psykolog og pasient. Det ville kunne ødelegge det tillitsforholdet som pasientene trenger og er avhengige av. Den terapeutiske relasjonen er avhengig av at pasientene kan føle seg trygge på at det som blir sagt eller gjort i en terapi er noe som forblir mellom terapeut og pasient. Det er selve essensen i et godt terapeutisk forhold.

Uansett må begrepet «profesjonell incest» forkastes fordi det ikke har noe med incest å gjøre. Det kan også virke nedverdiggende på pasienter, og psykologene kan bli «oveforsiktige» i frykt for at de skal bli anklaget for overgrep. Det er pasientene som blir skadelidende av dette, og det er vel dem vi tenker på ?

Kjersti Anine Torsdalen i spalten Speakers corner, september 1995

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 52, nummer 11, 2015, side 955